

Ratyfikacja Protokołu o Skardze Zbiorowej potrzebna tu i teraz

Protokół o skardze zbiorowej - jak wykorzystać? Przykład siódmy: Hiszpania, niepewna przyszłość nauczycieli, związek broni zatrudnienia. Skarga nr 207/2022, decyzja z 19 września 2023 r.

Polska nie ratyfikowała żadnego z protokołów o skardze zbiorowej do aktów ONZ i Rady Europy. Poniższa notka pokazuje przykład wykorzystania przez partnerów społecznych protokołu o skardze zbiorowej do Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej (ZEKS). Protokół o skardze zbiorowej to narzędzie kontroli władzy publicznej, wzmocnienia dialogu społecznego i uznania roli partnerów społecznych.

Hiszpania - nauczyciele „tymczasowi na stałe”

W 2022 r. związek zawodowy Federación de Enseñanza de Comisiones Obreras (FECCOO) złożył skargę przeciwko Hiszpanii. Dotyczyła ona sytuacji tysięcy nauczycieli zatrudnianych przez wiele lat na podstawie umów tymczasowych, bez możliwości uzyskania stabilnego zatrudnienia w sektorze publicznym. Takie praktyki, według związku, naruszały prawo do ochrony przed nieuzasadnionym rozwiązaniem stosunku pracy oraz prawo do skutecznych środków prawnych.

Co orzekł Komitet?

W decyzji z 19 września 2023 r. Europejski Komitet Praw Społecznych (ECSR) uznał, że:

- Hiszpania naruszyła art. 1 ust. 2 ZEKS (prawo do skutecznego wykonywania pracy), ponieważ brak realnej możliwości uzyskania stabilnego zatrudnienia był sprzeczny z ideą prawa do bezpiecznych i pewnych warunków pracy;
- Naruszono również art. 24 ZEKS (prawo do ochrony w przypadku zwolnienia), ponieważ osoby zatrudnione „tymczasowo” przez wiele lat nie miały dostępu do skutecznych środków prawnych ani gwarancji przed zwolnieniem;

- Państwo nie wywiązywało się z obowiązku ochrony osób zatrudnionych w sektorze publicznym przed nadużywaniem tymczasowości jako trwałego stanu.

Dlaczego to ważne?

- Skarga dotyczyła bardzo realnego problemu niepewnego zatrudnienia w instytucjach publicznych, które same powinny być wzorem stabilności;
- Komitet podkreślił, że wieloletnia tymczasowość to ukryta forma dyskryminacji i brak poszanowania dla zasady godnej pracy;
- Sprawa może być istotnym punktem odniesienia także dla Polski, gdzie wielu pracowników sektora publicznego (np. w edukacji, kulturze, pomocy społecznej) ma zawarte kolejne umowy czasowe bez realnych perspektyw na stabilizację zatrudnienia.

Bez protokołu o skardze zbiorowej polskie związki zawodowe nie mogą korzystać z takiego narzędzia.

Przypominamy:

Postulat ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej i protokołu o skardze zbiorowej od lat znajduje się w dokumentach programowych NSZZ „Solidarność”, w tym w Uchwale programowej XXXI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” (Spała, 19–20 października 2023 r.).

W ramach projektu „Rozwój zdolności NSZZ ‘Solidarność’ dla aktywnego udziału w procesie monitorowania i stanowienia prawa” w kwietniu 2026 r. planowane jest seminarium dotyczące ratyfikacji ZEKS.

Barbara Surdykowska, ekspert prawny Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

